

decim thaleros ex centum lucrandi; hunc ipsum vero Sejum adire, lucri pariter occasione imminentem, sibique ut Cajus hanc pecuniam mutuo det, rogantem: Conveniri tandem inter utrumque his quidem legibus, ut Cajus numerata pecunia in partem lucri ex eadem percipiendi cum Sejo simul admittatur, atque loco quindecim thalerorum, quos proprio ante studio parare potuisset, nunc quinque tantum aut sex postulet, reliquis operæ Seji compensandæ relictis.

§. X. Ex hisce simul intelligi potest, quid sit usura mordax, cujus occasione tam multi scriptorum invectivas quasdam in usuras scripserrunt. Alii enim miserum ajunt esse diabolorum instar in Dei partem involasse decimas. Alii fœneratorem maximum nominant Sabbathi violatorem, utpote cuius aratrum nec Sabbathis posse cessare. Eundem fucum alii, de quo Virg:

Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent.

Variisque ejusdem generis nominibus compellant. vid. omnino Bacon. de Verulamio Serm. Fid. XXXIX. p. m. 1206. Uti vero præced. §. in contemplanda licita usura aliquot tum creditori tum debitori normas præscripsi, ita nunc, quid illicita sit, ut videri queat ac manibus quasi palpari, contrarias adducam conditiones. Mordacis itaque usuræ genus est 1.) si ille, qui nullas ex pecunia sua accessiones sperandas habet, tantasque pecunias possidet, ut nec possit nec debeat eas augere, usuram tamen exigat. Quo enim jure accessiones, quas non habet, postulet; aut qui de læsione conqueratur, cum, quod causetur, lucrum cessans non est? Neque 2.) ille ab iniuitatis suspicione liberari poterit, qui propriæ quidem pecuniæ augmenta quædam prætexit, cæterum usuram hæc longe superantem ab aliis extorquet. Peccat autem propterea, quod plures postulet accessiones, quam ipse quidem expectasset. Quo magis itaque talis usuram adauget, eo magis odioso fœneratoris nomine dignum se reddit. 3.) Maximæ vero injustitiæ argui usura poterit, quæ exigitur à debitore egeno, qui nullum plane lucrum parare sibi data pecunia potest, sed eleemosynis potius sublevandus est. Nec 4.) ea probanda est usura, qua plus, quam debitor parare posit, postulatur. 5.) Postrema vero iniuitas in casibus hisce concurrentibus cernitur. Quod si enim quis pecunia sterili instructus per egenum fœcundiorem se reddere, lucrumque ab eo, qui hujus plane expers est, capere non vereatur; Aut 6.) si quis augere quodammodo pecuniam valet, multo ta-